

TOIMITTAJALTA

Muutammat ystävät ovat huomauttaneet minulle, missä vaikeassa asemassa teosofinen liike on Suomessa, kun meillä nyt jo on kolme aikakauskirjaa, jotka edustavat teosofista maailmankatsomusta, vaikka olemme mitättömän pieni kansa verrattuina niihin suuriin maailmankansoihin, jotka tuskin jaksavat kustantaa yhtä ainoata äänenkannattajaa. Osoitammehan siltäkin olevamme *eturivikansa*, josta meillä on syytä ylpeillä, mutta on tunnustettava, että tuo ylpeily tulee meille kalliiksi.

- Mitkä ovat nuo kolme aikakauskirjaa?
- Teosofi, Yhteisvapaamuurari ja Ruusu-Risti. Niillä on eri nimet, mutta sisältävät sentään samansuuntaisia kirjoituksia.
- Vai niin. Sittenhän kyllä aineellisesti katsoen on hirveätä tuhlausta ylläpitää niin monta eri lehteä, varsinkin jos kaikki samat ihmiset niitä kaikkia tilaavat.
- Vaikkeivät samat kaikkia tilaisi, niin ajattele, kuinka paljon suurempi lukijakunta olisi yhdellä lehdellä! Nyt se on jakautunut kolmeen osaan.
- Epäilemättä. Niin kauan kuin Tietäjä oli yksin, oli sillä paljon enemmän tilaajia kuin yhdelläkään nykyisistä aikakauskirjoista. Mutta onhan luultavaa, että nämä kolme lehteä ovat kukin saavuttaneet semmoisiakin tilaajia ja lukijoita, joita ei esim. Tietäjä yksin ollen olisi kyennyt voittamaan puolelleen. Onhan semmoinen ajateltavissa. Joka tapauksessa on myönnettävä, että tämä nykyinen monihaaraisuus on kallista lystiä, sillä ei yksikään nykyisistä lehdistä „voi oikein hyvin“.
- No niin. Eikö tämä siis ole epäkohta? Eikö pitäisi sitä koettaa poistaa?

Monen tuonsuuntaisen keskustelun johdosta otin asian pohtiakseni. Kysyin itseltäni, eikö asialla ollut toinenkin puoli. Oliko se katsottava yksinomaan taloudelliselta kannalta? Ehkä nuo kolme lehteä vastasivat jotain aikamme sisäistä tarvetta? Mitähän toisten lehtien toimittajat ajattelisivat?

En ollut tilaisuudessa puhuttelemaan „Teosofin“ toimitusta. Mutta ei se ollut tarpeenkaan. Heidän kantansa tuli selvästi näkyviin Teosofisen Seuran vuosikertomuksesta. Siinä sanottiin näet sivulla 22 (ja myös sivulla 6): „Teosofi“ lehti on ilmestynyt edelleen, ollen tätä nykyä ainoa teosofinen lehti maassamme, kun „Tietäjä“ tuli „Ruusu-Risti“ nimiseksi Ruusu-Risti-järjestön äänenkannattajaksi.

„Teosofi“ on siis ratkaissut asian niin, että sillä ei ole ainoatakaan kilpailijaa. Se on ainoa „teosofinen“ lehti maassamme. Sillä ei siis liioin ole aineellisia huolia. Suomen Teosofinen Seura, joka sen kustantaa, on todella onniteltavissa.

Psykologisesti katsoen se on terve näkökanta – käy kerrassaan yhteen amerikkalaisen „kristillisen tieteen“ menettelyn kanssa, joka perustuu pahan kieltämiseen. „Mitä vaikeuksia on, en tahdo niitä nähdä enkä tuntea; ja siis niitä ei ole olemassakaan“.

Ei ollenkaan niin hullu näkökanta kuin pinnalta katsoen luulisi! Päinvastoin siihen kätkeytyy menestyksenkin salaisuutta. On otettava siitä oppia!

Ruusu-Risti, jonka täydellinen nimi on „Ruusu-Risti, okkultinen aikakauskirja“, noudattaa „Teosofin“ esimerkkiä ja julistaa siis nyt: Ruusu-Risti on maamme ainoa okkultinen eli salatieteellinen lehti. Mikään muu lehti ei tässä maassa edusta okkultismia eli salatiedettä, sillä Ruusu-Ristillä yksin on siitä monopoli ja patentti. Senhän selvästi ja kumoamattomasti todistaa lehden oma nimi. Tässä yksin tarjotaan oikeata ja väärentämätöntä salatiedettä – mitä muut lehdet mahdollisesti sillä nimellä sisältävät, on kerrassaan semmoista, josta Ruusu-Risti ei voi mennä takaukseen. Tilatkaa siis Ruusu-Risti ja yksin Ruusu-Risti, jos tahdotte tietää jotakin okkultismista!

*

Eräänä päivänä keskustelin kysymyksestä „Yhteisvapaamuurarin“ päätoimittajan kanssa. Hän ei avaissut gordilaista solmua miekaniskulla niinkuin „Teosofi“, vaan piti itsestään selvänä asiana, että meillä oli Suomessa kolme aikakauskirjaa, jotka taistelivat tieteellistä ja uskonnollista materialismia vastaan ja edustivat yliaistillista maailmankatsomusta. Mutta hänen mielestään niitä ei pitänyt ajatella kilpailijoiksi, jotka olivat sotajalalla keskenään. Kullakin, sanoi hän, on oma tehtävänsä.

„Yhteisvapaamuurari“ ei suorastaan puhu teosofiasta eikä okkultismista; se puhuu vapaamuurariudesta, ja koska vapaamuurarius on salainen ja pohjaltaan okkultis-teosofinen liike, on luonnollista, että sen yhteydessä tulee puhe semmoisistakin asioista, jotka saavat lähemmän selvityksen teosofiasta ja okkultismista. Mutta on huomattava, että „Yhteisvapaamuurari“ kääntyy yleisön puoleen; se ei ole lehti teosofeja eikä okkultisteja varten, ei viisaudessa oppineita varten. Vapaamuurariuden salaisuudet pidetään salassa, ja mitä siitä liikkeestä voidaan yleisölle kertoa, on luonnostaan alkeellista laatua. „Yhteisvapaamuurari“ on täten aloittelijoita varten, suurta yleisöä varten, eikä se tahdo riistää ainoatakaan lukijaa „Ruusu-Rististä“ tai „Teosofilta“; päinvastoin se ehkä voi tuoda niille lukijoita. Mitä taas „Teosofiin“ tulee, on sillä selvästi oma tehtävänsä: se edustaa Mrs. Besantin ja toisten ulkomaalaisten teosofien kantaa. Mistä T. S:n jäsenet muuten saisivat lukea suomennoksia Besantin, Leadbeaterin y. m. kirjoituksista? „Teosofi“ siten ei oikeastaan kilpaile „Yhteisvapaamuurarin“ enemmän kuin „Ruusu-Ristinkään“ kanssa. On varmasti ihmisiä, jotka pitävät „Teosofista“, mutta eivät suinkaan tyytyisi paljaaseen „Ruusu-Ristiin“ tai „Yhteisvapaamuurariin.“

– Entä „muurarit“ itse? Monet heistä ovat joko Teosofisen Seuran tai Ruusu-Ristin jäseniä. Eikö heidän velvollisuutensa täten ole kannattaa ainakin kaksi lehteä?

– Ei suinkaan. „Yhteisvapaamuurari“ on niitä varten ennen kaikkea, jotka eivät tunne teosofiaa tai okkultismia. Ne, jotka ennestään ovat teosofeja, tilaavat ja levittävät joko „Teosofia“ tai „Ruusu-Ristiä“; heidän velvollisuutensa ei ole lukea tai levittää „Yhteisvapaamuuraria“; mikä tietysti ei estä toisia heistä sitä tilaamasta ja levittämästä, jos niin haluavat.

– Tämä on todella valaiseva näkökanta, ja minä saan ehkä kirjoittaa tästä Ruusu-Ristiin?

– Olisin varsin kiitollinen.

– Haluttaisipa vielä kuulla, mikä tehtävä sitten on Ruusu-Ristillä?

– No, Ruusu-Ristihän on meidän kaikkien inspirationsi lähde, oma suomalainen lehtemme, josta luemme semmoista, mitä emme muualta mistään löydä. Kuka voisi olla ilman Ruusu-Ristiä, joka vähänkin ymmärtää suomalaista salatedettä ja Suomen kansan henkistä tehtävää?

Tämä imarteleva lausunto sai minut niin lumoihinsa, etten enää keksinyt mitään ingelligentiä vastaväitettä tai kysymystä, jonka tähden keskustelu päättyi siihen paikkaan. Ja koska minusta tuntui, että asia

todella oli tullut hyvin harkituksi ja punnituksi, en ole sen koommin sitä harkinnutkaan, enkä siis Ruusu-Ristin lukijoillekaan ole osannut nyt tuoda esille mitään harkitumpaa kuin nämä kokemukset ja keskustelut.

*

Ne, jotka luulevat, että minä en riittävästi kunnioita ja rakasta Mrs. Besantia, ehkeivät usko, että iloitsen, että sanomattomasti ja vilpittömästi iloitsen joka kunnianosoituksesta, mikä tulee Mrs. Besantin osalle. Asia on kuitenkin niin. Sydämeni sulii onnesta, kun äsken luin „Theosophista“, että *Hindu University* (Benaresin hindulainen yliopisto) viime joulukuun 13 p:nä antoi kunniaohtorin arvonimen Walesin prinssille ja 14 p:nä Mrs. Annie Besantille ja eräälle hindulaiselle ruhtinaalle.

Mrs. Besant on siis nyt tohtori Annie Besant.

*

Että meilläkin Suomessa joskus tehdään yliaistillisia kokemuksia henkisen ja uskonnollisen elämän alalla, siitä on taas pieni todistus päässyt päivänvaloon. Tämä on kirjakauppoihin äsken ilmestynyt vihkonen nimeltä *Valo-olento*, jonka on kirjoittanut K.E.S., nähtävästi jo vanhanpuoleinen mies. Se ei esiinny minkäänlaisilla vaatimuksilla, mutta kertoo yksinkertaisella tavalla ihmisestä, joka – teosofiaa tuntematta – kamppaili ja taisteli itselleen elämäkatsomuksen, joka ytimeltään on teosofishenkinen, ehkä tarkemmin sanoen ruusuristihenkinen. Hän ei kylläkään puhu jälleensyntyisestä, mutta hänen suhteensa Jumalaan ja hänen käsityksensä Jumalasta lähenee sitä käsitystä Isästä ja Kristuksesta, mikä meilläkin on. Ja mikä on huomattava: totuus selveni hänelle – tietysti pitkien etsiskelyjen ja mietiskelyjen jälkeen – yliaistillisen kokemuksen kautta. Hän sai nähdä Jumalan. Herran kasvot kääntyivät häntä kohti ja katsoivat häneen. Ja koko hänen olemuksensa täyttyi riemulla ja autuudella. Siitä pitää lukea tekijän omilla vaatimattoman rauhallisilla sanoilla. Vaikka kuvaus on kirjan huippukohta, on se suoritettu yhdellä sivulla 64:stä ja keskellä kirjaa. Koko pieni teos todistaa täten tekijänsä vilpittömyyden ja rehellisyyden.

(Ruusu-Risti, helmikuu 1922 s 33-37)